

Bohoslužba 2. 1. 2022

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Milost Ježíše Krista, našeho Pána pro nás narozeného, ať je s vámi se všemi.

Introit: Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha. (Žalm 98,2–3)

Pozdrav

Píseň: 625 (*čísla písní jsou od dnešního dne udávána podle nového Evangelického zpěvníku*)

Modlitba: Pane, ty máš mnoho znamení a cest, jimiž přivádíš člověka k sobě. Veď i nás až k cíli a učiň nás pro druhé lidi znamením tvé lásky a dobroty, zjevené v Ježíši Kristu, našem Pánu. Otče veškeré dobroty, tvůj Syn tě oslavoval od svého mládí. Prosíme tě: Dej, abychom na všech cestách tohoto nového roku rostli v poznání Krista a v jeho lásce. Vzbuzuj v nás důvěru, že je to smysluplné počínání. Očišťuj naše mysli i srdce ode všeho zlého, abychom byli užitečnými ve tvé službě. Skrze Ježíše Krista, tvého Syna a našeho Pána a bratra, který s Tebou a s Duchem svatým žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

1. čtení: Přísloví 8,12–31

Píseň: 146

2. čtení: Jan 1,10–18

Kázání

Včera jsem slíbil, že v dnešním kázání navážu na vánoční téma vtělení Božího Syna. Nuže: Zamysleli jste se někdy nad tím, proč se vlastně Bůh stal člověkem? Jak víme, nic moc dobrého ho tady na zemi nepotkalo. Nemohl tedy zůstat v nebesích, v bezpečné vzdálenosti od nevděčného lidstva?

Klasická křesťanská odpověď zní, že přišel na zem z lásky k lidem nebo pro naši spásu. Ta druhá možnost je dokonce oficiálně pravověrná, neboť je obsažena v Nicejsko-cařihradském vyznání víry. Autor prologu Janova evangelia by možná doplnil: Stal se člověkem proto, aby nás obdaroval milostí, aby rozdával ze své plnosti a vyložil nám, jaký je Bůh.

Ale ani s tímto vysvětlením se nemusíme spokojit a můžeme uvažovat dále: Je to Bůh, má možnosti, o kterých se nám ani nezdá. Když chtěl člověka zachránit, nemohl to udělat na dálku, distančně? Třeba jako při stvoření světa: Zavelel, a stalo se... Musel si tady osobně spálit prsty?

Nebojte se, nebudu v dnešním kázání tento problém řešit, nicméně vyjděme z toho, že na působení Boha v osobě Ježíše Krista, v lidském těle, na jeho fyzické blízkosti lidem, pisatelům Nového zákona záleží. A to by pro nás mělo být upozorněním, že se jedná o něco důležitého.

Tělesnou blízkost druhých potřebujeme. Najdou se sice i tací, kteří dokáží poustevničit daleko od lidí, ale to jsou výjimky. Samota většině lidí neprospívá. Vlastně ani nemusíme být daleko od jiných lidí, můžeme být uprostřed davu a stejně se cítit osaměle. Ke svému rozvoji a plnému lidství potřebujeme společenství jiných lidí.

Společenství lidí, opravdové, tělesné společenství, je také zásadním principem církve. Nebo jsme si to alespoň donedávna mysleli. Jenže pak přišla pandemie a otevřela otázku, jak to vlastně je. Skutečně je pro řádné slavení bohoslužeb nutné scházet se společně na určitém místě, nebo stačí připojit se na dálku pomocí počítače nebo mobilního telefonu? A je to vůbec skutečná večeře Páně, pokud se k ní sbor nesejde a vysluhuje ji na dálku? Když si každý doma u počítače připraví kousek chleba a trochu vína a duchovní pronese modlitbu a slova ustanovení on-line?

Na takové otázky byl asi málokdo připraven a ukázalo se, že je nad čím přemýšlet. Pandemická omezení donutila církevní společenství k vyzkoušení nových způsobů práce a změnila jejich zaběhlé pořádky, a jistě to bylo mnohdy k dobrému. Krize nás posunula dál. Naučila nás něco nového a přínosného. Např., že kdo

nemůže dorazit osobně, může se k setkáním či bohoslužbám připojit alespoň na dálku. Lepší něco než nic. Přesto je vaše dnešní přítomnost v tomto shromáždění patrně důkazem toho, že virtuální církve vám nestačí. Že vám na osobní účasti na bohoslužbě a ve společenství sboru záleží. A troufnu si tvrdit, že je to dobře. Že je navzdory výtoky moderní techniky lepší, aby církev zůstala založena na osobní přítomnosti než na dálkovém spojení. Proto je třeba dávat si pozor, aby se církev nezměnila v pouhé virtuální společenství, kdy nebudeme nuceni opustit pohodlí svého křesla nebo postele, abychom se setkali s jinými lidmi a místo podání ruky si pouze zamáváme do kamery. Může se jednat o pozvolný a nenápadný proces, ovšem se závažnými následky.

Postupné „odlidštění“ nebo „odosobnění“ už nějakou dobu ve společnosti probíhá. Tak nám leccos prodá automat, k zaplacení nákupu v supermarketu už nepotřebujeme pokladní, ale samoobslužnou pokladnu a také na různých telefonních linkách můžeme problémy řešit s automatickým systémem. Mnohá lidská práce je dnes už nahraditelná technickým řešením. Asi víte, že se testují samořiditelná auta, kterými možná budeme za pár let jezdit nebo že je možné pořídit si robota společníka, který nahrazuje osamělým lidem přítomnost člověka. A válka se za nedlouho může podobat počítačové hře, v níž má hráč k dispozici vyspělé zbraně, které ovládá od svého počítače. Jenže u toho počítače nebude sedět obyčejný hráč, ale profesionální voják. Zastřelí několik nepřátel a nepocítí rozdíl v tom, jestli to byli skuteční lidé, nebo jen animované postavy.

Uvidíme, co přinese další vývoj umělé inteligence. Třeba tady bude jednou místo mne kázat robot. Naprogramujete si ho a on udělá, co po něm budete chtít. Zadáte text kázání, jeho vyznění a on vám to splní. Když dokáže mobilní telefon říct vtip, tak proč by nemohl robot vymyslet kázání? Jen nevím, zda by angažování takového robotického faráře snížilo, nebo naopak zvýšilo odvody do personálního fondu...

Kromě toho se objevují úvahy o technickém vylepšení člověka. Někteří lidé se zkrátka nechtějí smířit s limity, které lidstvo omezují. Nedokonalého člověka je podle nich zapotřebí pomocí technických prostředků vylepšit. Posunout ho na vyšší úroveň. Zrušit stárnutí, utrpení a smrt, zlepšit mysl. A při tom všem vynechat Boha a spolehnout se na vlastní prostředky a možnosti. Záchrana a pomoc je v takovém způsobu myšlení očekávána od člověka, nikoli od Boha.

Jenže byl by to pak ještě člověk? V podobném duchu líčí člověka sice také Bible, ale buď v zahradě Eden nebo pak ve vizi nebeského Jeruzaléma. Nikoli mezi tím, v období, kdy je – biblickou terminologií řečeno – lidem odepřen přístup ke stromu života. V tomto mezidobí je typickým znakem člověka jeho omezenost, nedokonalost, křehkost. A naděje na jejich definitivní překonání nespočívá v jeho možnostech.

Nepovažujte prosím dnešní kázání za důvod k panice a obavám z budoucnosti. Uvidíme, jak se věci budou vyvíjet. Technika nám přes veškerá rizika ještě může v mnohém dobře posloužit. Vždyť jí můžeme být vděční za podstatné zlepšení kvality života... Je zázrak, co dokáže třeba dnešní medicína. Jen je při tom všem nutné, aby si člověk, který za technickým rozvojem stojí, byl vědom hodnoty a důstojnosti, která lidem náleží a zachovával etické principy. Aby si nehrál na Boha, který ostatně vzal zavděk tím nedokonalým lidstvím. A pro křesťany je pak úkolem stavět se proti těmto božským aspiracím člověka a stávat se více, a ne méně lidskými.

Píseň: 481

Přímluvy: Volejme v přímluvné modlitbě slovy „Prosíme tě, vyslyš nás“:

Bože, Ty jsi nepohrdl naším lidstvím. Pomáhej nám chápat důstojnost každé lidské osoby a stavět se proti tomu, co ji ohrožuje. Prosíme tě, vyslyš nás.

Buď s těmi, kdo se zabývají etickými otázkami, aby dokázali ukazovat druhým, co je správné a kde jsou nepřekročitelné hranice. Prosíme tě, vyslyš nás.

Pomáhej vědcům zvláště v oborech, které se zabývají člověkem, aby usilovali o to, co je pro lidi skutečně dobré a nepřekračovali své kompetence. Prosíme tě, vyslyš nás.

Měj ve svých rukou další vývoj pandemie, dávej sílu a naději zdravotníkům a těm, kdo pečují o druhé. Prosíme tě, vyslyš nás.

Provázej ty, kteří se po vánočním volna vrací do práce či do škol. Uschopni je ke zvládnutí úkolů, které na ně čekají. Prosíme tě, vyslyš nás.

Tichá modlitba

Modlitba Páně

Píseň: 620

Ohlášky

- Sborový život se vrací do běžného režimu. V úterý v 15:30 se koná náboženství, ve středu v 17:15 biblická hodina v Diakonii (možno připojit se on-line), v pátek ve 14:10 konfirmační příprava. Pro konfirmandy bude připraven také program v sobotu 8. 1.
- Probíhá tradiční Tříkrálová sbírka Charity. Do poloviny ledna můžete přispět také do pokladničky v kostele.
- V kanceláři si stále můžete zakoupit Evangelické kalendáře, čtení Na každý den a také nové zpěvníky.

Poslání: Všecko zkoumejte, dobrého se držte, zlého se chraňte v každé podobě. (1. Tesalonickým 5,21–22)

Požehnání: Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.

Píseň: 408